

formningen inom socialdemokraterna och moderaterna, och mot partiapparaternas tendens att kväsa det fria tänkandet är väl värd att uppmärksamma. Likaledes görs tankeväckande iakttagelser om vikten av att söka återfinna den gemenskap som gått förlorad i moderniseringsprocessen. Här finns, som författaren påpekar, sannolikt nyckeln till ett vinnande program för det kom-

mande decenniet. Moderaterna, kds och socialdemokratin har var och en på sin kant börjat nysta i gemenskapshetsgarnet, men steget är hos alla partier långt till ett genomtänkt helhetsprogram. Här kunde en viktig uppgift finnas för en självständig debattör som Stig-Björn Ljunggren. Dessvärre tog han inte chansen att närmare utveckla dessa tankar i *Ett visst mått av frihet*.

LILLEMOR LINDBERG:

ALTERNATIV FLYKTINGPOLITIK

Få ämnen diskuteras så mycket man och man emellan som flykting- och invandarpolitiken. Kritik av den stämplas dock lätt som rasism eller främlingsfientlighet.

I boken *Invandring – sammanbrott eller utveckling?* behandlar Ingrid Björkman, Jan Elfverson och Åke Wedin den så kallade flyktinginvandringen som började i mitten av 1970-talet och på allvar tog fart i mitten av 1980-talet. Denna skiljer sig från den tidigare invandringen genom att dels komma främst från tredje världen och dels vara mycket stor i förhållande till den svenska folkmängden.

Författarna betecknar den svenska

flyktingpolitiken som ogenomtänkt, illa planerad, kortsiktig och inhuman. De pekar på att Sverige utvidgat flyktingbegreppet och att permanent uppehållstillstånd även beviljas dem som har så kallade flyktingliknande skäl, krigsvägrare och sådana som av humanitära skäl anses böra få stanna här.

I själva verket är det en mycket liten del av dem som får asyl i Sverige som är berättigade till det enligt FN-konventionen. Invandrarna har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden och många blir beroende av socialbidrag för sin försörjning. Sverige spenderar miljarder på att utreda asylansökningar men flertalet sökande saknar godtagbara asylskäl. Det är dags att angripa orsakerna till flyktingströmmen i stället för att sätta in de största resurserna på följderna av den, anser författarna. Det är också stötande,

Invandring – sammanbrott eller utveckling. Ingrid Björkman, Jan Elfverson och Åke Wedin. Samfundet för nationell och internationell utveckling 1994.

menar de, att andra som kan ha lika goda-eller ännu bättre-skäl att få asyl inte kan komma i fråga helt enkelt därför att de inte kunnat ta sig hit. Författarna drar därför slutsatsen att allt ansvar för världens flyktingar måste övertas av det internationella samhället genom FN. Ansökan om asyl i Sverige skulle då ställas till FNs flyktingsekretariat. Om den sökande har skäl till asyl, placeras han/hon i kön för kvotflyktingar och kan så småningom få resa till Sverige.

Detta skulle innebära en mer rättvis behandling av asylärenden och dessutom en kraftig minskning av kostnaderna. För det belopp varje asylsökande kostar skulle Sverige kunna ge mat och logi åt 100 krigsflyktingar i före detta Jugoslavien.

Ny form av bistånd

Boken innehåller också en skiss till en alternativ flyktingpolitik. Genom att kombinera bistånd, katastrofhjälp och flyktinghantering skulle invandrarna kunna bli en värdefull resurs i biståndsarbetet.

Grundtanken är att flyktingar under tiden i Sverige skulle skaffa sig utbildning

och praktik med sikte på återflyttning till hemlandet så snart förhållandena tillåter detta. På detta sätt kopplas flykting- och biståndspolitik ihop och utvecklingsländerna skulle få ett tillskott av välutbildade och initiativrika personer.

Kunskapsöverföring-inte överföring av pengar-skulle bli det avgörande medlet för utveckling.

Författarna föreslår ett faddersystem med utbildningstjänster i de svenska affärsverken och de offentliga institutionerna. Det skisserade systemet skulle kunna bidra till att bryta den onda cirkeln med överbefolkning, försörjningskris, fattigdom och miljöförstöring i tredje världen.

Många av bokens fakta och argument har tidigare framförts av författarna i tidningsartiklar och andra böcker men de tål att upprepas. Boken ger också nya infallsvinklar på svårlösta problem. Demokratins livsluft är en öppen och fri debatt. Denna bok bör kunna inspirera till en saklig debatt om flykting- och biståndspolitik.